

DAGSINS MEINING

Fokus á umhvørvið

Hesa vikuna hevur verið umhvørvisvika í Vestmanna. Har hava verið nógvir áhugaverdir og viðkomandi spurningar til viðgerðar. Teirra millum hvussu vit kunnu endurnýta tað vit brúka í gerandisdegnum og hvussu vit kunnu halda firðir okkara reinar. Ja í heila tikið, hvussu vit duga at heilt reint í egnum húsum.

Hóast tað skuldi verið so sjálvsagt, at vit føroyingar, sum liva mitt í náttúruni, vóru teir fyrstu at umrøða og gera nakað fyri at halda umhvørvið reint, so er hetta útanverri bara nakað, sum verður tikin framhissini. Vóru tað ikki einstaklingar sum Finnboði Joensen, húsavørður í Vestmanna og Jógvan Mørkøre, býrádsformaður í Hósvík, sum tóku hetta málið í størsta álvara, so hevði lítið og einki verið frammi um hetta. Heilsufrøðiliga Starvsstovan hevur roynt tað hon hevur megnað, men soleiðis sum politikararnir hava raðfest umhvørvismál, hevur her verið sera avmarkað orka. Sjálvt ikki tá komandi oljuvinnan bankaði á dynar og hetta setti størri krøv til umhvørvisarbeiði vóru politikararnir sinnaðir til at seta nóg nógva orku av til hetta øki.

Men lat okkum tó fegnast um tað, sum verður gjørt. Tiltakið í Vestmanna er afturvendandi. Umhvørviseldsálin, sum stóð aftanfyrir tað í fjør, er aftur undangongumaður í ár. Tað góða við hesum er, at tað eru ikki bert teir stóru umhvørvisspurningarnir, sum verða umrøddir. Eisini hetta at taka hædd fyri umhvørvismálum í tí smáa er á skránni. Hvussu vit í tí dagliga bera okkum at, tá tað raður um at halda umhvørvið reint.

Spurningurin er, hvussu vit fáa myndugleikarnar at taka umhvørvisspurningin í størri álvara. Her hava teir so í Sundalagnum við bygðaráðsformanninum í Hósvík á odda nú í eina tíð skipað seg í eina felagsnevnd, sum burturav arbeiðir við umhvørvisspurningum. Hetta er nakað, sum eisini aðrar kommunur áttu at lært av.

Vónandi kann oljuvinnan og tey umhvørvislig atlit, sum har koma fram, verða við til at fáa okkum at hugsa meira um okkara egna umhvørvi. Í hesum sambandi vilja vit heita á myndugleikarnar um til komandi figgjarár at seta fleiri pengar av til umhvørvisarbeiði, bæði við eini komandi oljuvinnu fyri eygað men so sanniliga eisini fyri at kunna kanna, hvussu vit sjálvi dálka firðir o.a í tí dagliga. Spell at Føroya Umhvørvisverndarfelag, sum nøkur ár herfyri varð so virkið, nú tikist at vera sovnað. Spurningurin er, um ikki nýtt lív eigur at kveikjast í hetta fyrr so stolta og virðismikla felag. Gott er at einstaklingar taka hetta mál so álvarsliga, men vit eiga øll at lyfta í felag. Latíð okkum vóna, at vit í hesi nýggju øðini fara at seta meiri orku av til nettup umhvørvisspurningar. Hetta skylda vit okkara eftirkomarum. Náttúruna hava vit jú bara fingið til láns frá teimum.

Sosialurin

Jóannes Eidesgaard

Kropp á kroppi koma teir fram í fjølmíðlunum og smyrja seg við, hvussu lítlan týðning ríkisstuðulin hevur fyri føroyska búskapin, og hvussu skaðiligt okkara samstarv við Danmark er. Men hvat er tað, sum fær júst somu menn ikki at tora at fremja tað í verki, sum teir siga er einasta bjargingin fyri føroyska samfelagið?

Rættiliga avgerandi er tað fyri trúvirðið hjá einum politikkar, at hann roynir at seta tað í verk, sum hann veruliga sigur seg trúgva uppá. At hann ikki bara buldrar sum ein onnur tóm tunna um tað, sum hann heldur er best fyri land og fólk, men at hann setur gerning aftan fyri orðini. Øll minnst vit orðini hjá fræga svenska javnaðarmanninum Olof Palme, at politikkur er at vilja. Politisku tvíburðarnir Torbjørn Jacobsen og Høgni Hoydal hava enn einferð við buldur og brak roynt at sagt okkum, hvussu óneyðugur ríkisstuðulin og samstarvið við Danmark er, og at alt hetta má fáa ein enda ongantí ov skjótt. Og nú koma teir aftur við einari nýggjari búskaparligari opinbáring, at blokkurin er bert 4% av føroyska búskapinum. Og sum Høgni Hoydal tekur til,

føroyingar eru bert 4% frá sjálvbjargni, tí nú hevur onkur búskaparfrøðingur billað honum inn, at tað psykologiskt virkar betur at seta brúka ríkisstuðilin í mun til BTÚ. Teir hava funnið fram til, at hetta virkar meira sannførandi heldur enn at seta ríkisstuðulin í mun til samlaðu inntøkurnar á figgjarlógin, tí tá er prosentíð ræðandi høgt.

Men tað er ósømiligt at káma burtur ein veruleika, sum allir føroyingar kunnu forhalda seg til. Og so annars ikki eitt orð um, at tað, sum teir kalla óbrúktur ríkisstuðul, er medvirkandi til at økja um ognina í Landsbankanum. Og ikki eitt orð um sokallaðu multiplikatoreffektina av ríkisstuðulinum og donskum lønum annars í Føroyum.

Fyri at siga tað stutt, so er greinin hjá Høgna Hoydal í gjár, sum er eitt ekko av greinini hjá Torbírni, ein grov manipulation av veruleikanum og als ikki nakað sum sømir seg einum politikkar, sum gjarna vil kallast ábyrgdafullur. Hette er propaganda, so tað stendur eftir - og enn er valstriðið ikki byrjað. Men hin vegin vit hava jú havt eitt propagandaministerið alt valskeiðið, so hví ikki eisini nú.

Hetta minnir mest av øllum um, tá kollfirðingurin á sinni skuldi keypa komfyr. Hann fekk at vita, at nýggi komfýrurin brendi bara helvtina av tí, sum aðrir gjørdur. Tá meinti kollfirðingurin, at hann átti at umhugsað ar keypt tveir, tí so brendi hann als einki. Men hetta minnir eisini ræðandi nógv um ta tíðina í 80'unum, tá ein ávisur figggjarmálaráðharri ikki fekk vent sær fyri teimum yvirfyltu grunnunum, sum vóru. Vit vóru so ríkir, at alt bar til, men hvat hendi bert fá ár aftaná? Og

hetta minnir eisini um tíðina beint eftir kriggið, tá føroyingar áttu so nógvar pengar, at vit máttu loysa sum skjótast, tí einki var óført fyri stutt eftir at uppliva, at djúp kreppa rakti landið, har m.a. Sjóvinnubankin fór á heysin fyrstu ferð.

Men álvaratos, er Føroya framtíð ikki størri eitt mál, enn at tit seta tykkum at jonglera við prosentum við eittans endamáli at dylja veruleikan? Hetta er propaganda av versta slag, sum tit, sum sita við politisku leiðsluna, áttu at hildið tykkum langt frá, men heldur sakliga og skilliga komið út og sagt fólk frá, hvørjar avleiðingarnar verða. Tit eiga próvbyrðuna, men hava tit í felag runnið undan henni.

Hvat við heldur at svara føroyingum spurninginum, hvat tað merkir fyri komandi árin, at inntøkasiðan á figgjarlógin verða skerd soleiðis:

2002: inntøkurnar minka við 400 mió. kr.
2003: inntøkurnar minka við 600 mió. kr.
2004: inntøkurnar minka við 800 mió. kr.
2005: inntøkurnar minka við 1000 mió. kr.

Ella hvat merkir tað fyri føroysku vælferðina, at vit eftir fyra árum taka á leið 2,8 milliardir krónur burtur úr okkara inntøkum, samstundis sum útreiðslurnar í somu tíð verða hækkaðar hundræðtals milliúnir? Svara okkum heldur tí spurninginum?

Høgni Hoydal veit væl, at tað eru búskaparligar framrokningar, sum fráboða ein skelk og eitt hóttafall í føroyska búskapinum, tá tykkara ætlan verður sett í verk, men tað dylir hann sum mansmorð. Landsstýrið, sum eigur próvbyrðuna, eigur at føra seg fram við sakligum og greiðum

Ríkið er stórt og vónir

Vit eru 12

nnf

yms

r vsk

lv h v

l n um

m nn sku fullf

r vsk

l Tr ns vs

m n h r F r ym k nn

v r ur r nt

hv r f r

kk t l ym s t l tt

s n n r n r, hv r v ku t l

N r ur- fr k , M ystur

Evr

K m h ym r um

h ms v n l s r n n

Hv tusunnum tr v
H ms v n l st num

ILÉ V SEN

kl. 1 . m t
kl. 1 . s m n
kl. 22 . l vs n s r t
kl. 11. m t
kl. 11. m t
kl. 1 .

1. hv tusunnum

2. hv tusunnu

L vs n s lk r r t n
h s num, K l un , h m
v l vs n num.

t l m r k s
-3
l m t n ru.

ur kr. 5 - n ttur kr. , -k nn l st
tlf. 31 2 s n st l sunnu n 27. m .

EV NGELISK S MT KI

K ISM